

ממ:

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

אמר בו את הבגד אסור בהנאה. בירושלמי דפיקוקן פריך מ"ט
מין נפק דלמרי' ימכר חוץ מדמי יין נפק שנו דה"נ ימכר
חוץ מדמי איסור שנו והכי איתא התם א"ר חגי כד נחמית מן
אילנא אשמעי' ר' יעקב נר אהא ימידי מקשי נטל הימנה כרכו
אסור בהנאה ארג בו את הבגדי
אסור בהנייה ומתני' ימכר כולו לעובד
כוכבים חוץ מדמי יין נפק שנו א"ר
יעקב נר אהא חגי קשימא חגי קיימא
מאי כדון תמן אין דרך בני אדם
ליקח מן העובד כוכבים כנס הכא
דרך בני אדם ליקח כגד מן העובד
כוכבים פירוש ולפיקן אסור למכרו
לעובד כוכבים דמישין שמה ימכרו
לשאלא התם אין דרך ליקח מן העובד
כוכבים יין וכו' י"ל נאפיה בו את הפת
דרך ליקח פת מן העובד כוכבים:
שקול ארבע זוזי בו' ולמוכרין כל
אהד כפמי עזמו אמר לו כן
כדפירש רש"י: לא רבי' עובדין
אשברים. פי' נקוטרתם והא דלמרי
שמואל גריש פירקין (דף מה.) אפי'
שברי' עבודת כוכבים מותרין בהנאה
למולאן התם לא חזינן דנשתברה
מחליה דלמרי' עובד כוכבים שברין
והלא מיידי נדאיתו שנשתברה ולא
איתא כוכבים עובד כוכבים דל"כ
מאי מקשה לעיל (דף מה.) לרשב"ל
מלאש דגון שאני התם שלא שברה
עובד כוכבים דהא כשנ"ל ושמואל
שברי' עבודת כוכבים מותרין בהנאה
כוכבים לכן נראה לפרש דהא מיידי
שבריה לגמר קיימין וענינים מדרי
ואין מניחין (י) לעובד כוכבים ולכן
יש לנקוט דמישין הנוטלים ממנה
איעוד י"ל דהתם מיידי כשנשים שמאלן
לגדן כלא עיקר עבודת כוכבים אכל
הכא מיידי שכל השברים ניתד וכי
האז גוואל אמר עובדין לשברים
ומ"מ לפי זה קשיא מאי פריך לעיל
מלאש דגון דהא הוה התם כל השברים
יחד אכל התם לא היה דרכה לשבר
וא"כ אפי' עיקר עבודת כוכבים קיים
מומר דמימר אמר חיה לא אלא נפשה:

גליון הש"ס

נב' שקול ארבע זוזי. עין
דמא דה דה פ"ב חו"ס
ד"ה ונכרו:

הגהות הב"ח

(א) נב' איתמר עובדת
כוכבים שנשתברה מחליה
כד אמר: (ב) ר"ש ד"ה
כד אמר וכו' וכל קיסם:
(ג) ר"ה וכהא וכו' שברי'
שברים קאמר גנון:
(ד) ר"ה עובדין וכו'
ועשה עבודת כוכבים
גדול וכתב: (ה) חו"ס
ד"ה לא וכו' ואין מניחין
מלעובד:

הגהות הנרא

(א) נב' וכהא שברי'
שברים. נ"ב והתנאים
גורם נתיקם כשברי' שפאי'
ור"ל חס שארי שברים
מתעטל כשנשול שבר' א'
ופסק כשנשול חמת וכו'
(עמ"ס רמב"ם פ"ק י"ז):

לעזר רש"י

דו"ל' (וי"ל) עין
מתוך המשפט להפדות
חובי' התחיי' לפני העבדת
הכוכבי' כדכונה.

רבינו חננאל (המשך)

כולן בהנאה: פירקין
כיצד מבטלה קירוס ויורד
נטל פמנה שקל א'
שיבטו ואפילו עלה רחי'
זו בטלה. שפאה לצרכה
אסורה שלא לצרכה
מותרת: נב' וצולחה
שפאי' חגי כסא דאמר
מותרין דתניא עובד
כוכבים ששיפה עבודת
כוכבים לצרכו כרי שיבנה
מותרין היא ושפאי'
אסורה ושפאי' מותרין.
ישראל ששיפה עבודת
כוכבים בין לצרכו בין
לצרכה היא ושפאי'
אסורין. איתמר עבודת
כוכבים שנשתברה מחליה
אסור רב צריך לבטל כל
קיסם וקיסם. ושמואל
אמר [אין] עבודת כוכבים
צריכה להבטל אלא כל
זמן שהיא דרך גדילתה
לימא בהא פליגי דרב סבר
עובדין לשברים לשיכ'
צריך לבטל כל קיסם שבה
ושמואל סבר כיון
שנשתברה התירה ודדיין
לה רבלי' עלמא לא פליגי
לעובדין לשברים והכא
כשברי' שברים פליגי רבי
אופי' ושמואל אסור מותר
איבעית תיבא כולי עלמא
לא פליגי דאין עובדין
לשברים ובעבודת כוכבים
של מחליה התירו' יכול
להחזירה פליגי. רב סבר
כיון דהדיוט יכול
להחזירה לא בטלה
ושמואל סבר אין שפאה
כוכבים צריכה ליבטל
אלא דרך גדילתה כגון

מתני' כרכו. דו"ל'ו נעלו: גמ' כהא קאמר ר"א. ד"ס
פדיון: ל"ש. ד"ס פדיון: אלא פ"ס. משום דלא מנכרה ביה איסור
ממש: אכל חכמים. של יין נסך שנעברה בחיובו של היסר כולן
אסורות בהנאה ואין לה תקנה בהנאה לים המלח להמיר
ולהמכר כל חיות לבדה או המלח להמיר
מהן לחמרים עובדי כוכבים משום
דליתיה לאיסור עניניה אכל מוכרין
כולן חוץ מדמי יין נפק שנהא השתא
לא ממתיני מחיבת דליוסורא: ונשמעי'
לך. בהנאה למכרן לבד לבד או
לעשות מהן ככיסה או להשקות מהן
לעובדי כוכבים. ולא דמיא חך מילתא
לפלוגתא דרשב"ג ורבנן דפליגי נפ'
במרא (לגמן עד.) כיון נסך שפאל לבור
כולו אסור בהנאה רשב"ג ואומר מוכר
כולו לעובדי כוכבים חוץ מדמי יין נפק
שנו דהתם מתייבשו ספירא להו
כרבנן דהכא דאין פדיון לין נסך
ומיחו כי מניחין ליה חוץ מדמי יין
נסך שנו לא מתייבשו מין נסך מיידי
(ס' משום דליתיה לאיסורא דמתייבשו:
מתני' כיצד מנטלה. להשתייה:
קירוס. קיסמין יבשין שנחלין נטל
לצרכו לשרוף: וד. ודורין לחין
שנה: לצרכה: לייפוחה: גמ' אסון
שפאי'. שפאי' עובדת וכל עובדה:
מה תפא עליהן. שפאי' מי בגילוי או
לאו: ישראל שפאי' כו' אסור. שאין
ישראל מנטל עבודת כוכבים: רב
אמר. אפי' עובדת כוכבים מותרת
לצרכה ביטול (ב) וכל קיסם וקיסם
נעשית עבודת כוכבים כפמי עזמה
הלך לא סגי לחד כשנשול דתנריה:
אין עבודת כוכבים לייבטל אלא
כשפאי' דרך גדילתה. אכל זו
שנשתברה עובדה מנכרה דמימר אמר
חיה נפשה לא מללה להסוף כגרי'
מללה ליה: לא דכ"ע עובדין כוכבים
שנשתברו מחליה והא דלמרי שמואל
גריש פירקין (דף מה.) אפי' שברי'
עבודת כוכבים מותרין בהנאה למולאן
התם הוא דלא חזינן לה נשתברה
מחליה דלמרי' עובד כוכבים שברין
ואלוינן נמר רובא דהא עבודת
כוכבים דנשתברה מחליה לא שפאי':
וכפא. דקאמר רב כל קיסם וקיסם
לשון שברי' שברים (ב) כגון דנשתברו
שברים לשברים וכשברי' שברים הוא
דפליגי שמואל עלייה: ה"ג ואיבעית
אימא דכ"ע אין עובדין לשברי' שברים
והכא עבודת כוכבים שפאי' שרי'
חוליות. דקין והרי הן כשברי' שברים
ונפלה ונתפרקו מחליה עסקינן:
אודיעו יבול להסוירי. שאין צריכה
אומת: אין עבודת כוכבים. שנשתברה
לצרכה: אלא דרך גדילתה.
כשפאי' קיימא כגון נבייה דמתני'
עלה וכו' שפאל עלה אחר
שברים ואפי' אסור משום דדרך
גדילתה היא דהיינו אורחה כל שמה
אכל הכא לאו היינו אורחה לישול
ולהתפקק הלך נעלה:
הדרן עלך כל הצלמים

רבי ישמעאל אומר שלש אבנים זו בצד זו בצד מרקוליס אסורות ושתים
מותרות וחכ"א ישנראות עמו אסורות ושאין נראות עמו מותרות:
גמ' בשלמא רבנן קסברי עובדין לשברים נראות עמו דאיכא למימר מיניה
נפל אסורות שאין נראות עמו מותרות אלא ר' ישמעאל מאי קסבר אי
עובדין לשברין אפילו תרתי נמי ליתסר אי אין עובדין לשברים אפי' תלת
אסורות ואפילו למ"ד אין עובדין לשברים ה"מ עבודת כוכבים דלאו היינו
אורחיה אבל הכא דמעיקרא תבורי מיתברי היינו אורחיה כי פליגי בהתמא
במקורבות
ונגמרא תפרש טעמא: שגראו עמו. דנראה שפאל משם אסורות בין ג' בין שמים: ושאין נראין עמו.
גמ' עובדין לשברים. כל האבנים הנזקקות שם נמוספו על המרקוליס ונעשה (וי) גדול עבודת כוכבים וכשהן נוספות
כוכבים. והשתא לא חשיב להו מקורבת אלא עבודת כוכבים כפמי עזמה: מעיקרא תבורי מיתברי כי פליגי בהתמא
במקורבות
כידוע וכיחוס היינו אורחיה אבל הא שבריה כיון דלאו דרך גדילתה היא לאו היינו אורחיה ומותרת:
הדרן עלך כל הצלמים אסורין

הדרן עלך כל הצלמים
רבי ישמעאל: אפילו תרתי
נמי ליתסרו. ה"ה דהוה מני
למימר אפי' חלה נמי ליתסר אלא
משום דנמתני נקט שמים ומותרות
נקט נמי הכא שמים:
במקורבות
ומ"ם אין עובדין לשברין לא דכ"ע עובדין לשברין והכא (א) כשברי' שברים
קמפילגי מ"ם שברי' שברים אסורות ומ"ם שברי' שברים מותרין ואיבע"ל דכ"ע
שברי' שברים מותרין והכא 'בעבודת כוכבי' של חליות ובהדיוט שיכול להחזירה
קמפילגי מ"ם כיון דהדיוט יכול להחזירה לא בטלה ומ"ם אין עבודת כוכבים
בטלה אלא דרך גדילתה דהיינו אורחיה הא לאו גדילתה היא ואין צריכה לבטל:
הדרן עלך כל הצלמים

רבי ישמעאל אומר שלש אבנים זו בצד זו בצד מרקוליס אסורות ושתים
מותרות וחכ"א ישנראות עמו אסורות ושאין נראות עמו מותרות:
גמ' בשלמא רבנן קסברי עובדין לשברים נראות עמו דאיכא למימר מיניה
נפל אסורות שאין נראות עמו מותרות אלא ר' ישמעאל מאי קסבר אי
עובדין לשברין אפילו תרתי נמי ליתסר אי אין עובדין לשברים אפי' תלת
אסורות ואפילו למ"ד אין עובדין לשברים ה"מ עבודת כוכבים דלאו היינו
אורחיה אבל הכא דמעיקרא תבורי מיתברי היינו אורחיה כי פליגי בהתמא
במקורבות
ונגמרא תפרש טעמא: שגראו עמו. דנראה שפאל משם אסורות בין ג' בין שמים: ושאין נראין עמו.
גמ' עובדין לשברים. כל האבנים הנזקקות שם נמוספו על המרקוליס ונעשה (וי) גדול עבודת כוכבים וכשהן נוספות
כוכבים. והשתא לא חשיב להו מקורבת אלא עבודת כוכבים כפמי עזמה: מעיקרא תבורי מיתברי כי פליגי בהתמא
במקורבות
כידוע וכיחוס היינו אורחיה אבל הא שבריה כיון דלאו דרך גדילתה היא לאו היינו אורחיה ומותרת:
הדרן עלך כל הצלמים אסורין

רבי ישמעאל אומר שלש אבנים זו בצד זו בצד מרקוליס אסורות ושתים מותרות וחכמים אסורות את שגראו עמו
אסור את שאינו נראה עמו מותר. אוקמה ר' יוחנן בריעו ששורו אבנים הללו מן המרקוליס וברי

כידוע וכיחוס היינו אורחיה אבל הא שבריה כיון דלאו דרך גדילתה היא לאו היינו אורחיה ומותרת:
הדרן עלך כל הצלמים אסורין